

KOMISIJAS LĒMUMS

(2005. gada 28. novembris)

par EK Līguma 86. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi

(izziņots ar dokumenta numuru K(2005) 2673)

(2005/842/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 86. panta 3. punktu,

jumam, ar kuru valsts uzliek pienākumu uzņēmumam veikt noteiktu uzdevumu. Otrkārt, pilnvarojumam jāattiecas uz pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi. Treškārt, izņēmumam jābūt nepieciešamam, lai veiktu uzticētos uzdevumus un proporcionālam (turpmāk tekstā "nepieciešamības prasība"). Visbeidzot, tirdzniecības attīstība nedrīkst tikt ietekmēta tādā mērā, lai tas būtu pretrunā ar Kopienas interesēm.

tā kā:

- (1) Līguma 16. pants paredz, ka neskarot 73., 86. un 87. pantu, Kopiena, nepārsniedzot savas attiecīgās pilnvaras, nodrošina, ka pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi darbojas, balstoties uz principiem un nosacījumiem, kas ļauj īstenot to uzdevumus.
- (2) Lai darbotos apstākļos, kas ļauj tiem īstenot savus uzdevumus, dažiem pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi var izrādīties nepieciešama valsts finansiālā palīdzība, kas paredzēta, lai segt daļu vai visas īpašās izmaksas par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu. Saskaņā ar Līguma 295. pantu, kā to interpretē Eiropas Kopienas tiesas un Pirmās instances tiesas prakse, no Kopienas tiesību viedokļa nav būtiski vai šādus pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniedz valsts vai privāti uzņēmumi.
- (3) Līguma 86. panta 2. punkts attiecībā uz šo nosaka, ka uzņēmumi, kam uzticēta pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšana vai, kas darbojas kā monopoli, kuriem ir tiesības gūt ienākumus, ir pakļauti Līguma noteikumiem un jo īpaši noteikumiem, kas attiecas uz konkurenci. Tomēr, 86. panta 2. punkts pieļauj atkāpi no Līgumā ietvertajiem noteikumiem, ja tiek ievēroti vairāki kritēriji. Pirmkārt, jābūt pilnvaro-

- (4) Spriedumā *Altmark Trans GmbH un Regierungspräsidium Magdeburg pret Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* ⁽¹⁾ ("Altmark") lietā Eiropas Kopienas tiesa nolēma, ka kompensācija par sabiedrisko pakalpojumu neveido valsts atbalstu Līguma 87. panta nozīmē ar nosacījumu, ka tiek ievēroti šādi četri kumulatīvi kritēriji. Pirmkārt, saņēmējam uzņēmumam ir faktiski jābūt sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas pienākumam un šim pienākumam jābūt skaidri noteiktam. Otrkārt, parametri, uz kuru pamata aprēķina kompensāciju summu jānosaka iepriekš, ievērojot objektivitāti un pārredzamību. Treškārt, kompensācija nedrīkst pārsniegt izmaksas, kas nepieciešamas, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu, ņemot vērā attiecīgus rēķinus un saprātīgu peļņu. Visbeidzot, gadījumā, ja uzņēmums, kuram ir pienākums sniegt sabiedriskos pakalpojumus īpašā gadījumā, nav izvēlēts atbilstīgi līguma piešķiršanas procedūrai, kas ļautu izvēlēties pretendentu, kurš ir spējīgs sniegt šos pakalpojumus kopienai par zemāko cenu, vajadzīgās kompensācijas līmenis jānosaka pamatojoties uz tādu izmaksu analīzi, kas būtu radušās tipiskam uzņēmumam, kas tiek veiksmīgi vadīts un kuram ir nodrošināti transporta līdzekļi.
- (5) Ja šie četri kritēriji tiek ievēroti, kompensācija par sabiedrisko pakalpojumu neveido valsts atbalstu un Līguma 87. un 88. pants nav piemērojams. Ja dalībvalstis neievēro šos kritērijus un, ja vispārīgie kritēriji Līguma 87. panta 1. punkta piemērošanai ir izpildīti, kompensācija par sabiedriskajiem pakalpojumiem veido valsts atbalstu, uz ko attiecas Līguma 73., 86., 87. un 88. pants. Tādēļ šim lēmumam jāattiecas tikai uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, ciktāl tā ir valsts atbalsts.

⁽¹⁾ [2003] ECR I-7747.

- (6) Līguma 86. panta 3. punkts ļauj Komisijai noteikt Līguma 86. panta 2. punktā noteiktā uzņēmuma nozīmi un apjomu un pēc nepieciešamības izklāstīt noteikumus, kas nodrošinātu efektīvu uzraudzību 86. panta 2. punktā izklāstīto kritēriju izpildei. Tādēļ jākonkretizē nosacījumi, saskaņā ar kuriem kompensācijas sistēmas ir atbilstīgas 86. panta 2. punktam un nav pakļautas 88. panta 3. punkta iepriekšējās paziņošanas prasībai.
- (7) Šādu atbalstu var atzīt par atbilstīgu tikai gadījumā, ja tas piešķirts, lai nodrošinātu vispārējās tautsaimniecības pakalpojumu sniegšanu, kā noteikts 86. panta 2. punktā. No tiesu prakses redzams, ka izņemot nozarēs, kurās pastāv Kopienas noteikumi, kas regulē šo jautājumu, dalībvalstīm ir plašas iespējas noteikt, kāda veida pakalpojumus klasificēt kā pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi. Tādējādi, izņemot nozarēs, kurās pastāv Kopienas noteikumi, kas regulē šo jautājumu, Komisijas uzdevums ir nodrošināt, lai nebūtu acīmredzamu kļūdu attiecībā uz pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi definīciju.
- (8) Lai piemērotu Līguma 86. panta 2. punktu dalībvalstij īpaši jāuztic atbalsta saņēmēja uzņēmumam sniegt kādu pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi. Saskaņā ar tiesu praksi par Līguma 86. panta 2. punkta interpretāciju šādiem uzticētiem uzdevumiem vismaz jānosaka sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākuma precīzais raksturs, darbības joma un ilgums un attiecīgā uzņēmuma identitāte.
- (9) Lai nodrošinātu Līguma 86. panta 2. punktā izklāstīto kritēriju izpildi, nepieciešams noteikt precīzākus nosacījumus, kas būtu izpildāmi attiecībā uz pilnvarojumu sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi. Kompensācijas summu var pareizi aprēķināt un pārbaudīt tikai tad, ja uzņēmumam uzliktie sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumi un jebkuri valstij uzliktie pienākumi ir skaidri noteikti kādas dalībvalsts kompetento iestāžu tiesību aktos. Līdzekļa veids dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs, bet tam vismaz ir jānosaka uzlikto sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu precīzs raksturs, darbības joma un ilgums un attiecīgo uzņēmumu identitāte un izmaksas, kas tiem būs jāsedz.
- (10) Nosakot sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumus un novērtējot, vai attiecīgie uzņēmumi šos pienākumus pilda, dalībvalstis tiek aicinātas plaši apspriesties, īpaši uzsverot lietotāju lomu.
- (11) Vēl jo vairāk, lai izvairītos no nepamatotiem konkurences traucējumiem, Līguma 86. panta 2. punkts nosaka, ka kompensācija nepārsniedz summu, kas nepieciešama, lai segtu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas izmaksas, ņemot vērā attiecīgos rēķinus un saprātīgu peļņu. Tas jāsaprot, kā faktiskās izmaksas, kas radušās attiecīgajam uzņēmumam.
- (12) Kompensācija, kas pārsniedz summu, kas nepieciešama, lai nosegtu attiecīgā uzņēmuma izmaksas pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanai, nav nepieciešama un tādējādi uzskatāma par neatbilstīgu valsts atbalstam, un jāatmaksā valstij. Kompensācija, kas piešķirta pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanai, bet, kuru attiecīgais uzņēmums patiesībā izmantojis, lai darbotos citā tirgū, arī nav nepieciešama pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanai un tādējādi uzskatāma par neatbilstīgu valsts atbalstam, un jāatmaksā valstij.
- (13) Lai nodrošinātu atbilstību Līguma 86. panta 2. punktā izklāstītajai nepieciešamības prasībai, vajag izstrādāt noteikumus attiecībā uz piešķirtās kompensācijas aprēķinu un uzraudzību. Dalībvalstīm regulāri jāuzrauga, lai piešķirtās kompensācijas summa neizraisītu pārmērīgu kompensēšanu. Tomēr, lai uzņēmumiem un dalībvalstīm dotu minimālu elastību un, ja pārmērīgas kompensēšanas summa nepārsniedz 10 % no gada kompensācijas summas, jābūt iespējai šo pārmērīgo kompensēšanu pārnest uz nākamo periodu un ieturēt no kompensācijas summas, kas citādi būtu jāmaksā. To uzņēmumu ieņēmumi, kuriem uzticēti sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sociālo mājokļu jomā, var ļoti būtiski atšķirties, jo īpaši saistībā ar risku par izīrētāju maksātnespēju. Tādējādi, ja šādi uzņēmumi sniedz tikai pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi jebkuru pārmērīgu kompensēšanu konkrētā periodā var pārnest uz nākamo periodu, līdz pat 20 % no gada kompensācijas summas.

- (14) Tādā mērā, kādā šāda kompensācija ir piešķirta uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, kompensācijas summa nepārsniedz pakalpojumu izmaksas un šajā lēmumā minētie sliekšņi tiek ievēroti, Komisija uzskata, ka tirdzniecības attīstība netiek ietekmēta tik lielā mērā, lai būtu pretrunā ar Kopienas interesēm. Šādos apstākļos Komisija uzskata, ka kompensācija veido valsts atbalstu, kas ir atbilstīgs Līguma 86. panta 2. punktam.
- (15) Maza kompensācijas summa, kas piešķirta uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, kuru apgrozījums ir ierobežots, neietekmē tirdzniecības attīstību un konkurenci tik lielā mērā, lai būtu pretrunā ar Kopienas interesēm. Ja šajā lēmumā noteiktie nosacījumi ir izpildīti, iepriekšēja paziņošana nav nepieciešama. Lai noteiktu atbrīvojuma no paziņošanas apjomu, jāņem vērā uzņēmumu, kuri saņem kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, apgrozījums, kā arī šādas kompensācijas summa.
- (16) Slimnīcām un sociālo mājokļu uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, ir īpašas pazīmes, kas jāņem vērā. It īpaši jāņem vērā, ka pašreizējā iekšējā tirgus attīstības stadijā konkurences traucējumu novēršanas intensitāte šajās jomās ne vienmēr ir proporcionāla apgrozījuma un kompensācijas līmenim. Tādējādi slimnīcām, kas sniedz medicīniskos pakalpojumus, ieskaitot vajadzības gadījumā, neatliekamo medicīnisko palīdzību un papildpakalpojumus, kas tieši saistīti ar pamatpakalpojumiem, jo īpaši pētniecības jomā, kā arī sociālo mājokļu uzņēmumiem, kuri nodrošina mājokli nelabvēlīgā situācijā esošiem iedzīvotājiem, kuri maksātspējas dēļ nav spējīgi iegūt mājokli normālā tirgus situācijā, jāgūst labums no atbrīvojuma par paziņošanu, ko paredz šis lēmums, pat ja saņemtās kompensācijas summa pārsniedz šajā lēmumā noteiktos sliekšņus, ja dalībvalstis sniegtos pakalpojumus kvalificē kā pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.
- (17) Līguma 73. pants ir *lex specialis* attiecībā uz 86. panta 2. punktu. Tas izklāsta noteikumus, kas piemērojami kompensācijai par sabiedriskajiem pakalpojumiem sauszemes transporta nozarē. Minēto pantu izstrādāja ar Padomes 1969. gada 26. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1191/69 par dalībvalstu darbību sakarā ar saistībām, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem, dzelzceļa pārvadājumu, autopārvadājumu un iekšējo ūdensceļu pārvadājumu nozarē⁽¹⁾, kas nosaka vispārējos nosacījumus sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumiem sauszemes transporta nozarē, un nosaka kompensācijas aprēķināšanas metodes. Regula (EEK) Nr. 1191/69 atbrīvo visas tās kompensācijas sauszemes transporta nozarē, kas ņem vērā paziņošanas nosacījumus saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu. Tā arī ļauj dalībvalstīm atkāpties no noteikumiem attiecībā uz uzņēmumiem, kas sniedz vienīgi pilsētas, piepilsētas un reģionālos transporta pakalpojumus. Ja piemēro šo atkāpi, jebkuru kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, ciktāl tas ir valsts atbalsts, reglamentē Padomes 1970. gada 4. jūnija Regula (EEK) Nr. 1107/70 par atbalsta piešķiršanu pārvadājumiem pa dzelzceļu, autoceļiem un iekšējiem ūdensceļiem⁽²⁾. Saskaņā ar spriedumu "Altmark" lietā, kompensācija, kas neatbilst 73. panta noteikumiem, nevar tikt uzskata par atbilstīgu Līguma 86. panta 2. punktam vai citam Līguma noteikumam. Līdz ar to šis lēmums uz šādu kompensāciju nevar attiekties.
- (18) Pretēji sauszemes transportam, uz jūras un gaisa transporta nozarēm attiecas Līguma 86. panta 2. punkts. Daži noteikumi, kas attiecas uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem gaisa un jūras transporta nozarēs atrodami Padomes 1992. gada 23. jūlija Regulā (EEK) Nr. 2408/92 par Kopienas aviosabiedrību piekļuvi Kopienas iekšējiem gaisa ceļiem⁽³⁾ un Padomes 1992. gada 7. decembra Regulā (EEK) Nr. 3577/92, ar ko piemēro principu, kurš paredz jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvību dalībvalstīs (jūras kabotāža)⁽⁴⁾. Tomēr, pretēji Regulai (EEK) Nr. 1191/69 šīs regulas neattiecas uz iespējamā valsts atbalsta elementu atbilstību, kā arī neparedz atbrīvojumu no iepriekšējas paziņošanas pienākuma, saskaņā ar Līguma 88. panta 2. punktu. Tādējādi ir atbilstoši piemērot šo lēmumu kompensācijām par sabiedriskajiem pakalpojumiem gaisa un jūras transporta nozarēs, ja bez šā lēmuma nosacījumiem minētās kompensācijas attiecīgajos gadījumos ievēro arī nozaru noteikumus, kas ietverti Regulā (EEK) Nr. 2408/92 un Regulā (EEK) Nr. 3577/92.
- (19) Sliekšņiem, kas attiecas uz kompensācijām par sabiedriskajiem pakalpojumiem gaisa un jūras transporta nozarēs parasti jābūt tādiem pašiem kā vispārēji piemērotajiem. Tomēr īpašos gadījumos kompensācijas par gaisa un jūras pārvadājumiem uz salām un lidostām un ostām, kas

(1) OV L 156, 28.6.1969., 1. lpp. Regula, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EEK) Nr. 1893/91 (OV L 169, 29.6.1991., 1. lpp.).

(2) OV L 130, 15.6.1970., 1. lpp. Regula, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 543/97 (OV L 84, 26.3.1997., 6. lpp.).

(3) OV L 240, 24.8.1992., 8. lpp. Regula, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2003. gada Pievienošanās Aktu.

(4) OV L 364, 12.12.1992., 7. lpp.

uzskatāmi par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi kā noteikts Līguma 86. panta 2. punktā, šķiet piemērotāk paredzēt arī alternatīvus sliekšņus, kas balstīti uz vidējo gada pasažieru skaitu, jo tas precīzāk atspoguļo šo darbību ekonomisko būtību.

- (20) Šis lēmums lielā mērā ir 86. panta 2. punktā paredzētā izņēmuma nozīmes un apjoma specifikācija kā to iepriekš konsekventi piemērojusi Eiropas Kopienu tiesa, Pirmās instances tiesa un Komisija. Tādā mērā, kādā tas nemaina šajā jomā piemērojamās materiālās tiesības, tas jāpiemēro nekavējoši. Tomēr daži šā lēmuma noteikumi pārsniedz *status quo*, nosakot papildu prasības, kas vērstas uz 86. panta 2. punktā noteikto kritēriju efektīvu uzraudzību. Lai ļautu dalībvalstīm veikt nepieciešamos pasākumus šajā jomā ir lietderīgi paredzēt viena gada periodu pirms piemērot šos specifiskos nosacījumus.
- (21) Atbrīvojums no iepriekšējās paziņošanas prasības dažiem pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi neliedz dalībvalstīm ziņot par atsevišķu atbalsta projektu. Šādu paziņošanu vērtēs saskaņā ar Kopienas nostādņem attiecībā uz valsts atbalstu sabiedrisko pakalpojumu kompensācijas veidā ⁽¹⁾.
- (22) Šo lēmumu piemēro, neskarot Komisijas 1980. gada 25. jūnija Direktīvas 80/723/EEK par dalībvalstu un publisku uzņēmumu finansiālo attiecību pārskatāmību ⁽²⁾ noteikumus.
- (23) Šis lēmums piemērojams, neskarot spēkā esošos Kopienas noteikumus valsts iepirkuma un konkurences jomā, jo īpaši Līguma 81. un 82. pantu.
- (24) Šo lēmumu piemēro, neskarot stingrākus īpašos noteikumus, kas attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumiem, kas ietverti Kopienas nozaru tiesību aktos,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Mērķis

Šis Lēmums izklāsta nosacījumus saskaņā ar kuriem valsts atbalsts attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, kas piešķirta uzņēmumiem, kam uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, ir uzskatāms par atbilstīgu ar kopējo tirgu un ir atbrīvots no iepriekšējās paziņošanas prasības, kas paredzēta EK Līguma 88. panta 3. punktā.

2. pants

Darbības joma

1. Šo lēmumu piemēro valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, kas piešķirta uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi kā minēts Līguma 86. panta 2. punktā un ietilpst kādā no sekojošajām kategorijām:

- a) kompensācija par sabiedriskajiem pakalpojumiem, ko piešķir uzņēmumiem, kuru gada apgrozījums pirms nodokļu nomaksas, ieskaitot visas darbības jomas, ir mazāks par EUR 100 miljoniem divus finanšu gadus pirms tika piešķirtas tiesības sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi un ar gada kompensāciju par minētajiem pakalpojumiem, kas mazāka par EUR 30 miljoniem;
- b) dalībvalsts piešķirtā kompensācija par sabiedriskajiem pakalpojumiem slimnīcām un sociālo mājokļu uzņēmumiem, kas veic darbības, kas uzskatāmas par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi;
- c) kompensācija par sabiedriskajiem pakalpojumiem jūras transporta līnijām uz salām divus finanšu gadus pirms piešķirtas tiesības sniegt pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi un, ja pasažieru skaits nepārsniedz 300 000;
- d) kompensācija par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu lidostām un ostām, kuru gada apgrozījums, divus finanšu gadus pirms piešķirtas tiesības sniegt pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, nepārsniedz 1 000 000 pasažierus lidostās un 300 000 pasažierus ostās.

⁽¹⁾ OV C 297, 29.11.2005.

⁽²⁾ OV L 195, 29.7.1980., 35. lpp. Direktīva, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2000/52/EK (OV L 193, 29.7.2000., 75. lpp.).

1. punkta a) apakšpunktā minēto EUR 30 miljonu sliekšni var noteikt ņemot ikgadējo vidējo daudzumu, kas atspoguļo piešķirtās kompensācijas summu līguma periodā piecu gadu laikā. Kredītiestādēm, apgrozījuma sliekšni EUR 100 miljonu apmērā aizstāj ar EUR 800 miljonu sliekšni kopsavilkuma bilances izteiksmē.

2. Attiecībā uz gaisa un jūras transportu, šo lēmumu piemēro tikai valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi kā minēts Līguma 86. panta 2. punktā, un ja tas attiecīgajā gadījumā atbilst Padomes Regulai (EEK) Nr. 2408/92 un Padomes Regulai (EEK) Nr. 3577/92.

Šo lēmumu nepiemēro valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, ko piešķir uzņēmumiem sauszemes transporta jomā.

3. pants

Atbilstība un atbrīvojums no paziņošanas

Valsts atbalsts attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, kas atbilst nosacījumiem, kas noteikti ar šo lēmumu atbilst kopējam tirgum un ir atbrīvots no iepriekšējas paziņošanas pienākuma, kas paredzēts Līguma 88. panta 3. punktā, neskarot stingrākus noteikumus, kas attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumiem, kas ietverti Kopienas nozaru tiesību aktos.

4. pants

Uzticētais uzdevums

Lai piemērotu šo lēmumu, atbildību par pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanu uztic attiecīgajam uzņēmumam ar vienu vai vairākiem tiesību aktiem, kuru formu var noteikt katra dalībvalsts. Tiesību akts vai akti jo īpaši nosaka:

- a) sabiedrisko pakalpojumu raksturu un ilgumu;
- b) attiecīgos uzņēmumu un teritoriju;
- c) jebkādu ekskluzīvu vai speciālu tiesību piešķiršanas raksturu;
- d) kompensācijas aprēķināšanas, kontroles un pārskatīšanas parametrus;

- e) kārtību, kādā novērst un atmaksāt jebkādu kompensācijas pārmaksu.

5. pants

Kompensācija

1. Kompensācijas summa nedrīkst pārsniegt izmaksas, kas nepieciešamas, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumus, ņemot vērā attiecīgos rēķinus un saprātīgu peļņu attiecībā uz pašu kapitālu, kas nepieciešams, lai veiktu šos pienākumus. Šī kompensācija reāli jāizņem no attiecīgā pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanai, neskarot uzņēmuma spēju gūt saprātīgu peļņu.

Kompensācijas summā iekļauj visas valsts sniegtās priekšrocības jebkurā valsts līdzekļu formā. Aprēķinot saprātīgo peļņu ņem vērā visu vai daļu no produktivitātes, ko guvuši attiecīgie uzņēmumi atrunātā laika periodā neietekmējot valsts uzticēto pakalpojumu kvalitātes līmeni.

2. Vērā ņemamās izmaksas ir visas izmaksas, kas saistītas ar pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanu. Tās aprēķina par pamatu ņemot vispārēji pieņemtos izmaksu uzskaites principus:

- a) ja attiecīgā uzņēmuma darbība saistīta ar pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, var tikt ņemtas vērā visas izmaksas;
- b) ja uzņēmums veic arī darbības, kas nav uzskatāmas par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, vērā jāņem tikai izmaksas, kas attiecas uz minēto pakalpojumu sniegšanu;
- c) līdzekļi, kas piešķirti, lai sniegtu pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi var segt visas mainīgās izmaksas par pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanu, proporcionālu ieguldījumu nemainīgajās izmaksās, kas nepieciešams, lai sniegtu pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi un veiktu citas darbības un saprātīgu peļņu;
- d) izmaksas, kas saistītas ar ieguldījumiem, jo īpaši attiecībā uz infrastruktūru, var tikt ņemtas vērā tad, ja tās nepieciešamas pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanai.

3. Vērā ņemamajos ieņēmumos jāietver vismaz visi ieņēmumi, kas gūti no pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanas. Ja attiecīgajam uzņēmumam ir īpašas vai ekskluzīvas tiesības, kas saistītas ar citu pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, kas rada peļņu, kas ir lielāka nekā saprātīga peļņa, vai ja tas saņem kādas citas valsts piešķirtas priekšrocības, tās jāiekļauj ieņēmumos, neatkarīgi no to klasifikācijas 87. panta izpratnē. Attiecīgā dalībvalsts var nolemt, ka citi ienākumi, kas gūti līdzās peļņai no pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, pilnībā vai daļēji jāpiešķir pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi finansēšanai.

4. Šajā lēmumā ar "saprātīgu peļņu" saprot pašu kapitāla peļņas normu, kurā jāņem vērā risks vai tā neesamība, kādu uzņēmumam var radīt dalībvalsts intervence, jo īpaši, ja dalībvalsts piešķir ekskluzīvas vai īpašas tiesības. Šī norma parasti nepārsniedz vidējo rādītāju attiecīgajā nozarē pēdējos gados. Nozarēs, kurās nav uzņēmumu, kas pielīdzināmi uzņēmumam, kuram uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, salīdzināt var ar uzņēmumiem citās dalībvalstīs vai, ja nepieciešams citās nozarēs, ja tiek ņemtas vērā katras nozares raksturīgās iezīmes. Nosakot saprātīgu peļņu, dalībvalsts var ieviest veicinošus kritērijus, jo īpaši attiecībā uz sniegtā pakalpojuma kvalitāti un produktivitātes efektivitāti.

5. Ja uzņēmums darbojas gan pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi jomā, gan ārpus tās, iekšējā grāmatvedības uzskaitē jāuzrāda izmaksas un ieņēmumi, kas saistīti ar pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi un atsevišķi izmaksas un ieņēmumi citiem pakalpojumiem, kā arī izmaksu un ieņēmumu atvēlēšanas parametri.

Ar citām darbībām saistītās izmaksas, kas neattiecas uz pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, sedz visas mainīgās izmaksas, atbilstošu ieguldījumu nemainīgajās izmaksās un atbilstošu peļņu no ieguldītā kapitāla. Kompensāciju nepiešķir attiecībā uz šīm izmaksām.

6. pants

Pārmērīgas kompensācijas kontrole

Dalībvalstis veic regulāras pārbaudes vai uzdod veikt pārbaudes, lai nodrošinātu, ka uzņēmumi nesaņem pārmērīgas kompensācijas virs apjoma, kas noteikts saskaņā ar 5. pantu.

Dalībvalstis liek attiecīgajam uzņēmumam atmaksāt pārmērīgi izmaksātās kompensācijas un turpmāk atjaunina kompensācijas aprēķināšanas parametrus. Ja pārmērīgas kompensācijas summa nepārsniedz 10 % no kopējās gada kompensācijas, šādu pārmērīgu kompensāciju var pārnest uz nākamo periodu un no kompensācijas atskaita summu, kas maksājama attiecībā uz šo periodu.

Sociālo mājokļu sektorā dalībvalstis veic regulāras pārbaudes, vai uzdod veikt pārbaudes katra uzņēmuma līmenī, lai attiecīgais uzņēmums nesaņemtu pārmērīgas kompensācijas virs apjoma, kas noteikts saskaņā ar 5. pantu. Jebkuru pārmērīgu kompensāciju var pārnest uz nākamo periodu līdz 20 % no gada kompensācijas summas ar nosacījumu, ka attiecīgais uzņēmums sniedz tikai pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.

7. pants

Informācijas pieejamība

Dalībvalstis desmit gadus saglabā visus nepieciešamos datus, lai noteiktu, vai piešķirtā kompensācija ir atbilstoša šim lēmumam.

Pēc Komisijas rakstiska pieprasījuma dalībvalstis sniedz visu informāciju, kuru Komisija uzskata par nepieciešamu, lai noteiktu, vai spēkā esošās kompensācijas sistēmas atbilst šim lēmumam.

8. pants

Ziņojumi

Katra dalībvalsts ik pa trijiem gadiem iesniedz Komisijai periodiskus ziņojumus par šā lēmuma īstenošanu, pievienojot sīku šā lēmuma piemērošanas nosacījumu aprakstu visos sektoros, ieskaitot, sociālo mājokļu un slimnīcu sektoru.

Pirmo ziņojumu iesniedz līdz 2008. gada 19. decembrim.

9. pants

Novērtēšana

Vēlākais līdz 2009. gada 19. decembrim, pamatojoties uz faktisku informāciju un plašu Komisijas vadītu apspriešanu, Komisija veic ietekmes novērtējumu, galvenokārt ņemot vērā dalībvalstu iesniegtos datus saskaņā ar 8. pantu.

Ietekmes novērtējuma rezultāti būs pieejami Eiropas Parlamentam, Reģionu komitejai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un dalībvalstīm.

10. pants

Stāšanās spēkā

Šis lēmums stājas spēkā 2005. gada 19. decembrī.

4. panta c), d) un e) punktu un 6. pantu piemēro no 2006. gada 29. novembra.

11. pants

Adresāti

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē, 2005. gada 28. novembrī

*Komisijas vārdā —
Komisijas locekle
Neelie KROES*